

[Ministeren for offentlige arbejder.]

for, at Byggefagenes kooperative Landsammenslutning i en overenskomst med Håndværksrådet i juni 1952 indgik på at anerkende de private mesterorganisationers ret til udskydning af kooperative virksomheders tilbud i tilfælde, hvor licitationserklæring var underskrevet, samt på i tilfælde, hvor der var adgang til forhåndsregulering, at undlade at afgive tilbud, som — eventuelt efter nærmere prøvelse i et udvalg — konstateredes at være for lave. Denne overenskomst var dog af foreløbig karakter, og der forhandlede videre om en endelig ordning. Disse forhandlinger fortsattes indtil foråret 1954, hvor den foreløbige aftale blev ophævet.

De kooperative virksomheders stilling i forhold til håndværksmestre, der er medlemmer af private mesterorganisationer, kan herefter karakteriseres således:

Ved licitationer, hvor licitationserklæring er underskrevet, er de private mesterorganisationer afskåret fra at tage forbehold såvel mod at byde sammen med som mod at arbejde sammen med kooperative virksomheder, idet disse er medlemmer af Byggefagenes kooperative Landsammenslutning, der er en faglig organisation. Prisdirektoratet har ikke fra den sidste tid erfaringer om, at sådanne forhold er søgt bragt i anvendelse. Mesterorganisationerne kan i disse tilfælde ej heller fremsætte begæring om udskydning af bud afgivet af medlemmer af Byggefagenes kooperative Landsammenslutning. Såfremt sådan udskydningsbegæring fremkommer, vil bygherren ikke være forpligtet til at tage hensyn hertil. Jeg må dog her pege på, at forholdet er det, at den i licitationsordningen hjemlede adgang til regulering af konkurrencen ikke er en pligt, men tværtimod en ret, som håndværksmestrene gennem deres respektive organisationer af egen fri vilje i stor udstrækning benytter sig af, bl. a. som en beskyttelsesforanstaltning mod risikoen ved fejlkalkulationer. Selvom benyttelsen af en sådan ret i mange tilfælde er til ulempe

for den enkelte håndværksmester, kan dette efter min opfattelse ikke begrunde, at man anser sådanne håndværksmestre for ringere stillet end en virksomhed, der er medlem af en organisation, som ikke benytter adgangen til regulering. En sådan virksomhed udsættes ganske vist ikke for ulempen ved, at dens tilbud kan udskydes, men på den anden side nyder den i mange tilfælde heller ikke godt af den beskyttelse, som reguleringen indebærer.

Ved licitationer, hvor licitationserklæring ikke er underskrevet, vil de private mesterforeningers medlemmer derimod kunne gøre åbning af deres tilbud betinget af, at der ikke åbnes tilbud afgivet af udenforstående, herunder medlemmer af Byggefagenes kooperative Landsammenslutning.

Det er således kun ved licitationer, hvor licitationserklæring er underskrevet, at de private mestre tilsyneladende er ugunstigere stillet ved tilbudsgivningen end de kooperative virksomheder, en ulighed i vilkårene, der dog som anført alene skyldes, at de private mestres organisation har reguleret den frie konkurrence ved licitation.

Ved licitationer, hvor licitationserklæring ikke er underskrevet, har de private mestre derimod den åbenbare fordel, at de også uden at give afkald på deres konkurrencebegrænsende reguleringsbestemmelser ved at anvende tilbudsforbehold rent faktisk har mulighed for at udelukke de kooperative virksomheder.

I denne forbindelse må man erindre, at selvom f. eks. statsbanerne altid underskriver licitationserklæring, kan tilfældene af licitation med licitationserklæring højst anlås til ca. 30 pct. af samtlige licitationer. De licitationer, ved hvilke kooperative virksomheder kan være ugunstigere stillet end de private organiserede mestre, er således langt de overvejende.

Med hensyn til sagen, der har givet anledning til forespørgslen, nemlig licitationen over snedkerarbejdet på Slagelse station, har jeg allerede to gange her i tinget redegjort for denne sag, og jeg vil derfor ind-